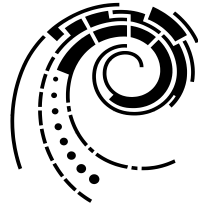

Nieuwegein

Rekenkamercommissie

Jaarverslag 2015

datum juni 2016

Auteur Rekenkamercommissie

Raadsnummer

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Inleiding	4
3	Wat wilde de rekenkamercommissie bereiken?	4
4	Wat heeft de rekenkamercommissie daarvoor gedaan?	5
	4.1 Onderzoeksprogramma 2015 en 2016	5
	4.2 Onderzoeken 2015	5
	4.3 Samenwerking binnen de regio	8
5	Wat heeft dat gekost?	8

1 Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag over 2015 van de rekenkamercommissie van Nieuwegein. In dit jaar is een onderzoeksrapport gepresenteerd aan de raad, te weten het regionale onderzoek sturing en controle samenwerkingsverbanden; met als casus Wil. Verder zijn onderzoeken naar leerplicht, naar informatievoorzieningsbeleid en naar burgerparticipatie uitgevoerd, welke in 2016 worden aangeboden.

Nieuwegein, juni 2016

Namens de rekenkamercommissie,

Henk Boogaard,
Marcel Hoogwout,
Kees van Santvliet (voorzitter)

2 Inleiding

Werkzaamheden

Met het jaarverslag 2015 wil de rekenkamercommissie een overzicht geven van de verrichte onderzoeken en activiteiten in 2015.

Samenstelling en missie

De rekenkamercommissie bestaat uit drie externe leden en bestaat sinds eind 2010 in de huidige samenstelling. Op 27 november 2014 heeft de raad besloten tot herbenoeming volgens het volgende schema:

- de heer M. Hoogwout tot 31 december 2018,
- de heer K. van Santvliet tot 31 december 2017,
- de heer H. Boogaard tot 31 december 2017,

De raad heeft gekozen voor een fasering van de benoemingsperiode om de continuïteit in kennis en procesbegeleiding van lopende onderzoeken te continueren na afloop van de volgende benoemingsperiode.

In het raadsvoorstel is verder opgenomen dat in het kader van gefaseerde benoeming er uiteindelijk zal worden overgegaan naar een verdere fasering van benoeming, waarbij de insteek is te zorgen voor continuïteit en overdrachtsmogelijkheden in dit proces.

Uitgaande van herbenoeming zou dit kunnen betekenen dat het op termijn zo is ingeregeld dat eens per 2 jaar een nieuw lid wordt aangesteld, ervan uitgaande dat iedereen wil worden herbenoemd. De rekenkamercommissie werkt met een vast voorzitterschap, de heer K. van Santvliet m.i.v. april 2015.

De commissie heeft een ambtelijk secretaris voor gemiddeld twee dagen per week: Mariëlle Rölkens. Secretariële ondersteuning is in 2015 verleend door Yvonne Mes-Verhoef voor gemiddeld een dag per week.

De missie van de rekenkamercommissie is als volgt verwoord:

We willen door middel van onze onderzoeken en overige activiteiten een positieve bijdrage leveren aan het bestuur van de gemeente Nieuwegein en de Raad ondersteunen bij zijn kaderstellende, controlerende en vertegenwoordigende rol.

Deze missie ligt in het verlengde van de taakstelling die is opgenomen in de Verordening op de rekenkamercommissie Nieuwegein 2010.

3 Wat wilde de rekenkamercommissie bereiken?

Conform bovenstaande missie willen we inzicht bieden in de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gemeentelijk handelen.

4 Wat heeft de rekenkamercommissie daarvoor gedaan?

4.1 Onderzoeksprogramma 2015 en 2016

De rekenkamercommissie heeft een tweejarig onderzoeksprogramma 2015 en 2016. Raadsleden, college en inwoners hebben onderzoeksonderwerpen hiervoor ingediend. De voorstellen zijn geordend in vier algemene thema's, te weten: bestuur (werkwijze raad), bedrijfsvoering, sociaal (sociaal domein), ruimtelijk (ruimtelijk domein).

De onderwerpen zijn besproken tijdens een informele en tevens openbare werkbijeenkomst op 19 januari jongstleden. We hebben aan de aanwezige raadsleden, commissieleden en bewoners gevraagd om maximaal drie voorkeuren aan te geven uit de geïnterviewde onderwerpen per thema. Dit heeft geresulteerd tot maximaal 12 voorkeuren, verspreid over de vier thema's.

De werkbijeenkomst is als zinvol en positief ervaren. Het bood ook gelegenheid om met de aanwezigen te kunnen sparren.

Vervolgens hebben we, op basis van onze onafhankelijke positie, uit de door de raad en bewoners aangegeven prioriteiten een eigen selectie gemaakt van onderwerpen. Uit elk thema hebben we een onderwerp gekozen. Naar deze onderwerpen is vooronderzoek verricht en is gekeken of zij in belangrijke mate voldoen aan de selectie criteria.

Uiteindelijk is op basis van de vooronderzoeken naar de verschillende onderwerpen het onderzoeksprogramma opgesteld.

4.2 Onderzoeken 2015

We hebben in 2015 een onderzoek opgeleverd en drie onderzoeken opgestart en uitgevoerd, die in 2016 ter bespreking worden voorgelegd in de raad:

- regionaal onderzoek sturen op samenwerkingsverbanden (besloten in de raad d.d. 28 mei 2015),
- onderzoek naar participatie bij besluitvormingsprocessen (aangeboden aan de raad in het voorjaar van 2016),
- onderzoek naar Informatievoorzieningsbeleid (aangeboden aan de raad in 2016),
- onderzoek naar leerplicht (gestart in het najaar van 2015 en wordt aangeboden in de raad van 2016).

Onderzoek naar sturen op samenwerkingsverbanden

Sinds jaar en dag spelen er een aantal belangrijke vraagstukken rond regionale samenwerking. De vraag is allereerst in hoeverre gemeenten grip hebben op de samenwerking, waarbij in het bijzonder de vraag geldt in hoeverre gemeenteraden politiek kunnen sturen en controleren. Voor de rekenkamers van de gemeenten Houten, IJsselstein en Nieuwegein voldoende aanleiding om een gezamenlijk onderzoek te starten naar de aansturing van samenwerkingsverbanden. Als pilot is daarvoor de WIL (Werk en Inkomen Lekstroom) gekozen. Dit onderzoek is in 2014 uitgevoerd en de resultaten zijn besproken in de raad in Nieuwegein op 28 mei 2015:

1. Bepaal bewuster de reikwijdte van de samenwerking (beleidsarm – beleidsrijk).
2. Herzien de governancestructuur van de WIL op basis van deze keuze met name met betrekking tot de rol en invulling van het Algemeen Bestuur. Dit is eveneens nodig in verband met de wijziging van de WGR.
3. Investeer in afstemming tussen de gemeenteraden. Creëer daarvoor de momenten.

4. Professionaliseer de regiefunctie en de aansturing op het samenwerkingsverband vanuit de afzonderlijke gemeenten.
5. Breng explicieter onderscheid aan tussen de opdrachtgeversrol van de gemeente en de eigenaarsrol van de gemeente, bijvoorbeeld door een scheiding in wethouderportefeuilles.
6. De gemeenteraad een voorstel over de te hanteren indicatoren aan te bieden. Deze dient in een overzichtelijk, op de behoefte van de raad toegesneden format in de begroting te kunnen worden gepresenteerd.
7. Hanteer een P&C-cyclus voor de GR, die meer garanties biedt voor een tijdige en juiste en volledige behandeling van de door de WIL in te brengen stukken.
8. Bepaal explicieter de ambities rondom de samenwerking. Definieer daarbij het lokale belang en het regionale belang en zorg dat zowel de GR-bestuurders als de gemeenteraden op hetzelfde gekozen ambitieniveau opereren.
9. Geef aandacht aan de rol van de raden, hun auditcommissies en rekenkamercommissies bij de verantwoording door de GR, mede in het licht van het gekozen ambitieniveau (lokaal of regionaal). Overweeg om bij een meer regionaal ambitieniveau ook als auditcommissies en/of rekenkamers meer gezamenlijk op te trekken.

De raad heeft de aanbevelingen overgenomen.

Onderzoek naar participatie bij besluitvormingsprocessen

De rekenkamercommissie heeft in dit onderzoek laten nagaan hoe het betrekken van burgers bij beleids- en besluitvormingsprocessen in de praktijk is verlopen, hoe betrokkenen daar tegenaan kijken, en welke mogelijkheden voor vernieuwingen wenselijk zijn door ervaringen en door maatschappelijke veranderingen. Voor het onderzoek heeft de rekenkamercommissie vijf praktijkvoorbeelden van participatietrajecten geselecteerd uit de periode 2012-2014. Deze trajecten zijn onderzocht en per traject beschreven in het onderzoeksrapport. De volgende conclusies en aanbevelingen van de onderzoekers zijn opgenomen in het bestuurlijk rapport en worden aangeboden in het voorjaar van 2016 aan de raad:

1. Kies als raad voor het verder verruimen van participatie. Bepaal in welke mate je dat wilt en geef ook nadrukkelijker aan waar en wanneer de raad het initiatief en beslissingsbevoegdheden aan de inwoners durft over te laten en wanneer de raad zelf het eindoordeel wil behouden. "Heb het lef om los te laten".
2. Maak het mogelijk door initiatieven van burgers te faciliteren. Doe dit onder andere door:
 - a. het participatiebeleid hierop aan te passen;
 - b. meer ruimte te geven aan de ambtelijke organisatie om met burgers oplossingen te vinden voor problemen en initiatieven waar ze mee komen;
 - c. een deel van de budgetten in de begroting niet bij voorbaat vast te leggen, zodat er ook financieel ruimte is om initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken;
 - d. in een afgebakende periode te experimenteren met het mogelijk maken van burgerinitiatieven en meer eigen verantwoordelijkheid voor de inwoners zelf.
3. Hanteer bij alle participatietrajecten een minimum aantal harde spelregels zoals:

- a. een duidelijke communicatie vooraf over wat de gemeente wel en niet kan doen met de ingebrachte meningen en bijdragen;
- b. een transparante verslaglegging en terugkoppeling over wat er wel en niet is afgesproken;
- c. een systematische evaluatieplicht om lessen te kunnen trekken uit het doorlopen proces en de resultaten die dat heeft opgeleverd.

Onderzoek naar informatievoorzieningsbeleid

Met het onderzoek wil de rekenkamercommissie inzicht geven in de opzet en uitvoering van het informatievoorzieningsbeleid van de gemeente.

Het informatievoorzieningsbeleid is onderdeel van de bedrijfsvoering van de gemeente en behoort daardoor primair tot het domein van het college. Het beleid heeft echter belangrijke raakvlakken met andere beleidsterreinen, zoals dienstverlening en intergemeentelijke samenwerking. Bovendien gaan er aanzienlijke hoeveelheden publieke middelen om in de innovatie en het beheer van informatievoorziening.

De rekenkamercommissie acht het daarom wenselijk dat de raad het college vraagt:

- Om aanvullende maatregelen om de toekomstbestendigheid van het informatievoorzieningsbeleid te borgen. Dit via het ontwikkelen en expliciet vaststellen van onderdelen van het informatievoorzieningsbeleid, zoals (digitale) dienstverlening, architectuur, documentaire informatievoorziening en zelf doen versus uitbesteden vraagstukken;
- De raad zodanig inzicht in het informatiebeleid te verschaffen dat de raad de uitvoering met vertrouwen kan overlaten aan het college en ambtelijke organisatie;
- De raad expliciet te betrekken bij innovaties in de informatievoorziening en ICT-infrastructuur (onder andere via investerings- of projectkredieten).

Samenvattend komt de rekenkamercommissie tot de volgende aanbevelingen:

1. Geef het college opdracht tot het expliciet ontwikkelen en vaststellen van (onderdelen van) informatievoorzieningsbeleid;
2. Geef het college opdracht de raad periodiek op de hoogte te houden van de actuele ontwikkelingen van het informatievoorzieningsbeleid en consequenties daarvan, in ieder geval via het programma bedrijfsvoering;
3. Reken innovatie in informatievoorziening expliciet tot het domein van de raad. Organiseer 'innovatie' meer programmatisch/projectmatig en stel als raad beleid en middelen voor innovaties expliciet vast.

Het rapport wordt besproken in de raad van het voorjaar van 2016.

Onderzoek naar leerplicht-voorkomen van voortijdig schoolverlaten

De rekenkamercommissie heeft het functioneren van het beleid in Nieuwegein om voortijdig schoolverlaten (afkorting VSV-beleid) en de zorgstructuur onderzocht. In het onderzoek is ook de vraag aan de orde gekomen of het tegengaan van voortijdig schoolverlaten in Nieuwegein een onderwerp is waar de gemeenteraad zich actief mee bezig zou moeten houden.

In het kader van het onderzoek worden ook de ontwikkeling van het aantal nieuwe VSV'ers in Nieuwegein vergeleken met enkele gemeenten die qua achtergrond lijken

op Nieuwegein. Daaruit blijkt dat de jaarlijkse afname in het percentage nieuwe VSV'ers in de andere gemeenten doorgaat en dat de afname in Nieuwegein stagneert. In het rapport worden daarvoor mogelijke oorzaken gegeven. Het definitieve rapport wordt medio 2016 verwacht en zal in het najaar van 2016 worden aangeboden aan de raad.

4.3 Samenwerking binnen de regio

Via het onderzoek naar de sturing van samenwerkingsverbanden met als casus WIL, heeft de samenwerking met andere rekenkamers concrete inhoud gekregen. In 2015 is het rapport besproken in de raad.

5 Wat heeft dat gekost?

Budget

We hadden in 2015 een budget van € 184.055,- voor de dekking van de volgende geraamde kosten:

- Vaste maandvergoeding leden;
- Onderzoekskosten;
- Overige kosten (NVRRLidmaatschap, NVRRLidcongres).
- Overhead, salariskosten en sociale lasten ambtelijke ondersteuning;

De uitgaven in 2015 waren als volgt:

	Begroting	Jaarrekening	Restant budget
Presentiegelden:	€ 23.204,-	€ 21.339,91	€ 1.846,09
Diverse kosten:	€ 2.655,-	€ 85,40	€ 2.469,60
Advies-en onderzoekskosten:	€ 41.796,-	€ 44.220,-	-€ 2.424,-
Overhead, salarissen:	€ 116.400,-	€ 116.400,-	0
Totaal	€ 184.055,-	€ 182.145,31	€ 1.909,69

De uitgaven voor onderzoeken in 2015 waren:

- o Onderzoek naar leerplicht: € 19.570,-;
- o Onderzoek naar Informatievoorziening: € 20.000,-
- o Onderzoek naar participatie bij besluitvormingsprocessen: € 4.650,-;